

JavaScript

Klára Pešková, Klara.Peskova@mff.cuni.cz
Katedra softwaru a výuky informatiky, MFF UK
Základy tvorby webu, ZS 2021/22

JavaScript

- programovací jazyk
- vznik v r. 1995
- není potřeba ho nijak instalovat, běží v prohlížeči

- HTML - obsah stránky
- CSS - vzhled a layout
- JavaScript - jak se stránka chová

Co JavaScript umí

- měnit obsah HTML tagů
- měnit atributy html tagů
- měnit styly
  - schovat a zobrazit HTML element

Kam se JavaScript píše

- přímo do tagu `<script></script>`
- do externím souboru, koncovka `.js`
`<script src="muj_skript.js"></script>`
- uvnitř `<head>` nebo `<body>`
- `<script>` může být v HTML vícekrát
- umístění na konci `<body>` může zrychlit načítání stránky
- dříve: `<script type="text/javascript">`
  - typ není potřeba vyplňovat, JavaScript je defaultní skriptovací jazyk pro HTML

JavaScript v externím souboru

- oddělení HTML a JavaScriptu je přehlednější
- stejný .js soubor je možné použít na více stránkách
- nakešování souboru
- k jednomu HTML je možné připojit více .js souborů

Výstup JavaScriptu

- obsah HTML elementu, pomocí innerHTML

```
document.getElementById("demo").innerHTML =  
"Výsledek je " + z + ".";
```

- vyskakovací okno

```
alert("pozdrav")
```

- výstup do konzole

```
console.log("test")
```


- document.write() - zapíše výstup přímo do HTML; nepoužívat po načtení dokumentu, dokument by se tím přepsal

Syntax

- c-čková
- příkazy by měly být oddělené středníky
- case sensitive
- dynamicky typovaný
- lowerCamelCase (zvyklost)

Proměnné

- deklarace proměnných
  - `var` - v rámci celého programu / funkce
    - re-deklarace nevynuluje hodnotu
  - `let` - v rámci bloku (od r. 2015)
  - `const` - konstanta v rámci bloku - používat (od r. 2015)
- název může začínat písmenem, podtržítkem nebo dolarem
  - *Using the dollar sign is not very common in JavaScript, but professional programmers often use it as an alias for the main function in a JavaScript library.*
  - *In the JavaScript library jQuery, for instance, the main function `$` is used to select HTML elements. In jQuery `$( "p" );` means "select all p elements".*

Znakové řetězce

- stringy v uvozovkách nebo apostrofech nebo v `
- skládání pomocí +
- string + int -> string (od prvního stringu dál)

```
var x = 2 + 3 + "5";    -> x = 55
```

- přístup k jednotlivým znakům přes index (v hranatých závorkách)
- ```
let text = `Welcome ${firstName}, ${lastName}!`;
```

# Komentáře

- // - jednořádkové
- /\* \*/ - blokové

# Operátory

- && (and), || (or), ! (negace)
- +=, ++, --
- \*\* (mocnina), % (modulo)
- === stejná hodnota a stejný typ
- == stejná hodnota

```
let x = 5; x == "5" -> true
```

Typy

- je možné zjistit pomocí statementu `typeof`
`typeof true`
- číslo na string: `číslo.toString()`
- `typ number`
  - vždy 64-bit Floating Point,
  - integery jsou reprezentovány přesně do 15 číslic
  - převod ze stringu `Number("123")`
- `boolean(true, false)`
- `undefined,`
- `Nan`

Pole (array)

- `const auta = ["Tesla", "Ford", "Škoda"];`

- číslované od 0

`auta[0]`   `-> "Tesla"`

- `for (let i = 0; i < auta.length; i++) {}`

- `auta[auta.length] = "Renault";`

- pokud přidáváme mimo rozsah pole, můžeme si vyrobit "díry"

- `push`, `pop`

- nečíselné indexy `->` typ se změní na `object`

...

Objecty

- klíče jsou stringy
- ```
const person = {firstName:"John", lastName:"Doe", age:50, eyeColor:"blue"};
```
- přístup k položkám:
  - `objectName.propertyName`
  - `objectName["propertyName"]`
- metody:

```
const person = {
  firstName: "John",
  lastName : "Doe",
  fullName : function() {
    return this.firstName + " " + this.lastName;
  }
};
```
- Typ `Map` - klíče jakéhokoliv typu

# Třídy

- od r. 2015
- třídy jako šablony pro objekty

```
class Car {  
    constructor(name, year) {  
        this.name = name;  
        this.year = year;  
    }  
}
```

Funkce

```
function vynasob(c1, c2) {  
    return c1 * c2;  
}  
vynasob(10, 3)
```

- příklady volání funkce
  - když uživatel klikne na tlačítko
  - jen tak z JavaScriptového kódu

- funkce v proměnné

```
hello = function () {  
    return "Hello World!";  
}
```

- defaultní hodnoty parametrů

```
function (a=1, b=1) { ... }
```


static object Math

- matematické konstanty a funkce
  - `Math.PI`
  - `Math.round(x)`

Syntax

- `if, else, else if`
- ```
switch(expression) {
  case x:
    // code block
    break;
  case y:
    // code block
    break;
  default:
    // code block
}
```

# Cykly - while, for

- while, do - while
- ```
for (let i = 0; i < cars.length; i++) {  
    text += cars[i] + "<br>";  
}
```

for in, for of

- **for in** - iterace přes vlastnosti (klíče) objectu / indexy v poli

```
const person = {jm:"John", pr:"Doe", age:25};
```

```
let text = "";  
for (let x in person) {  
  text += person[x];  
}
```

- **for of** - iterace přes hodnoty sekvence

```
const cars = ["BMW", "Volvo", "Mini"];
```

```
let text = "";  
for (let x of cars) {  
  text += x;  
}
```

JSON

- formát pro předávání a uchovávání dat (nejen pro JavaScript)
  - např. předávání mezi prohlížečem a serverem

- JavaScript Object Notation

```
"employees": [  
  {"firstName": "John", "lastName": "Doe"},  
  {"firstName": "Anna", "lastName": "Smith"},  
  {"firstName": "Peter", "lastName": "Jones"}  
]
```

- JSON je pouze text
- v JavaScriptu - snadná práce
  - `const obj = JSON.parse(text);`

Debuggování

- nástroje pro vývojáře v prohlížeči
- `console.log(x);`
- klíčové slovo `debugger`; v kódu- to samé jako breakpoint, pokud není zapnutý debugger, nedělá nic

HTML DOM

- DOM - Document Object Model, W3C standard
- definuje
  - HTML elementy jako objekty
  - vlastnosti HTML elementů
  - metody, jak se k HTML elementům dostat
  - události HTML elementů
- *The HTML DOM is a standard for how to get, change, add, or delete HTML elements.*

Příklad

- `document.getElementById("demo").innerHTML = "Hello World!";`
- `document` je celá webová stránka

Výběr HTML elementu

- `document.getElementById(id)`
- `document.getElementsByTagName(name)`
  - vrátí prvky (HTML collection)
- `document.getElementsByClassName(name)`
  - vrátí prvky (HTML collection)
- `document.querySelectorAll("p.intro");`
  - vrátí prvky (HTML collection)
- př. odstavec uvnitř main:

```
const x = document.getElementById("main");
const y = x.getElementsByTagName("p");
```

Změna elementu

- `element.innerHTML` = nový obsah HTML elementu
- `element.attribute` = nová hodnota HTML atributu
- `element.style.property` = new style
  - `document.getElementById("p2").style.color = "blue";`

Přidání / odebrání elementu

- `document.createElement(element)` - vytvoření HTML elementu
- `document.removeChild(element)` - odebrání HTML elementu
- `document.appendChild(element)`
- `document.replaceChild(new, old)`

- `document.write(text)` - zapsání (čehokoliv) přímo do HTML

Události

- JavaScript může reagovat na události na HTML stránce, např. na
  - načtení stránky
  - kliknutí na tlačítko
  - změnu pole ve formuláři
- JavaScript může být přiřazen události pomocí speciálního atributu HTML elementu
  - `<element event="some JavaScript">`
  - `<button onclick="document.getElementById('demo').innerHTML = Date()">The time is?</button>`
  - `<button onclick="this.innerHTML = Date()">The time is?</button>`
  - `<button onclick="displayDate()">The time is?</button>`

Validace formulářů

- bude později

Události

- `onchange`
- `onclick`
- `onmouseover`
- `onmouseout`
- `onkeydown`
- `onload` - dokončení načtení stránky prohlížečem

Události

```
<h1 onclick="this.innerHTML = 'kliknuto'">  
klikni</h1>
```

- přidání události v JavaScriptu
  - `document.getElementById(id).onclick = function(){code}`
- Event Handler - může jich být přidáno libovolné množství
  - `document.getElementById("tlacitko").addEventListener("click", displayDate);`

BOM - Browser Object Model

- interakce JavaScriptu s prohlížečem
  - `window`
    - `window.innerWidth; window.innerHeight;`
    - `window.open()` - otevření nového okna
    - `window.location.href`
      - URL současné stránky
    - `window.location.protocol`
    - `window.location.assign(url)`
      - načtení nového dokumentu
    - `window.history.back()`,
`window.history.forward()`
    - `window.navigator.onLine`

BOM - Browser Object Model

- `window.alert` https://www.w3schools.com/js/js_popup.asp
- Časovač
  - `setTimeout(function, milliseconds)`
    - provede funkci po určeném čase
  - `clearTimeout()`
  - `setInterval(function, milliseconds)`
    - opakovaně provádí funkci po určeném časovém intervalu
  - `clearInterval()`
- Cookies
  - https://www.w3schools.com/js/js_cookies.asp

JavaScript a grafika

- canvas
- knihovny na kresleni grafu
- https://www.w3schools.com/js/js_graphics.asp